

Ο ΛΙΘΑΝΘΡΑΚΑΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΛΥΣΗ (Απρίλιος 2008)

Συγγραφέας: ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΠΛΗΘΑΡΑΣ

Η Ελλάδα έχει υιοθετήσει ένα ενεργοβόρο μοντέλο ανάπτυξης, που κατασπαταλά τους ενεργειακούς πόρους και επιβαρύνει το περιβάλλον. Η συνέχιση του ίδιου λανθασμένου μοντέλου οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε περαιτέρω υποβάθμιση των περιβαλλοντικών συνθηκών και ενεργειακή κρίση. Υπάρχουν καθαρές λύσεις και είναι άμεσα διαθέσιμες, αρκεί να υπάρχει η πολιτική βούληση. Μέσα σε αυτές δεν περιλαμβάνεται ο λιθάνθρακας.

Το τελευταίο διάστημα η ελληνική κοινωνία βρίσκεται αντιμέτωπη με μια ιδιαίτερα αρνητική εξέλιξη, που αφορά τη δημιουργία νέων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής με καύσιμο τον εισαγόμενο λιθάνθρακα. Αυτή η κατάσταση έχει αναστατώσει την κοινωνία των πολιτών. Το ενδεχόμενο εισαγωγής του λιθάνθρακα αποτελεί πάνω απ' όλα ιδιαίτερα αρνητική εξέλιξη στη μάχη που θα έπρεπε να δώσει η χώρα μας ενάντια στην κλιματική αλλαγή. Η επιστημονική κοινότητα είναι ξεκάθαρη, όταν αναφέρει ότι οι ανεπτυγμένες χώρες πρέπει να μειώσουν τις εκπομπές CO₂ κατά 60-80% έως το 2050.

Τα πορίσματα, επιπλέον, των ειδικών του ΟΗΕ, όπως διατυπώθηκαν στην πρόσφατη συνδιάσκεψη για την κλιματική αλλαγή στο Μπαλί της Ινδονησίας, καλούν για μειώσεις των εκπομπών στις ανεπτυγμένες χώρες κατά 25-40% έως το 2020 σε σχέση με το έτος βάσης 1990. Επιπλέον, η σημειακή και σημαντική επιβάρυνση του περιβάλλοντος στις περιοχές όπου προγραμματίζεται η δημιουργία μονάδων λιθάνθρακα δεν μπορεί να μας αφήσει αδιάφορους. Το δικαίωμα των πολιτών σε ένα καλύτερο περιβάλλον γι' αυτούς και τα παιδιά τους θα έπρεπε να αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ενεργειακής πολιτικής της χώρας, χωρίς εκπτώσεις. Κατά την άποψη του WWF Ελλάς, υπάρχουν αρκετοί λόγοι που συνηγορούν στην άρνηση εισαγωγής του λιθάνθρακα στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας:

1. Υψηλές ποσότητες εκπομπών. Ο λιθάνθρακας είναι εξαιρετικά ρυπογόνο καύσιμο, παρόμοιας ποιότητας με τον λιγνίτη. Ακόμα και με τις καλύτερες τεχνολογίες οι εκπομπές CO₂ παραμένουν σε υψηλά επίπεδα (750 γραμμάρια ανά KWh), τη στιγμή που οι εκπομπές από μονάδες φυσικού αερίου είναι οι μισές.
2. Επιπρόσθετη επιβάρυνση. Η εισαγωγή του λιθάνθρακα προβλέπεται να προχωρήσει χωρίς την απαραίτητη μέριμνα για επαρκή μείωση της λειτουργίας άλλων ρυπογόνων σταθμών (λιγνιτικές). Είναι χαρακτηριστικό ότι σύμφωνα με το -αποσυρθέν πλέον- προσχέδιο του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού που δόθηκε στη δημοσιότητα

από το ΥΠΑΝ το περασμένο καλοκαίρι, προβλέπονταν η συμμετοχή του λιθάνθρακα κατά 21% στο συνολικό ισοζύγιο ηλεκτροπαραγωγής, έως το 2020, πράγμα που αν συνέβαινε θα έχει ως αποτέλεσμα η Ελλάδα να εκπέμπει τουλάχιστον 20% περισσότερο CO₂ στον τομέα του ηλεκτρισμού, σε σχέση με τις δεσμεύσεις για τη μετά Κιότο περίοδο.

3. Ανωριμότητα δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα. Το WWF Ελλάς θεωρεί τις τεχνολογίες δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα ως μια μεσοπρόθεσμη λύση, που αξίζει ωστόσο να διερευνηθεί περαιτέρω. Αυτή τη στιγμή, όμως, δεν υπάρχουν επαρκείς επιστημονικές και έμπρακτες αποδείξεις για τη βιωσιμότητα της μεθόδου, καθώς δεν έχουν ακόμα προχωρήσει τα 12 επιδεικτικά προγράμματα που έχει εξαγγείλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επιπλέον, εγείρονται ερωτηματικά για την αξιοπιστία αποθήκευσης του CO₂ σε κατάλληλους ταμειυτήρες στην Ελλάδα, λόγω της υψηλής σεισμικότητας.

4. Κόστος αγοράς δικαιωμάτων εκπομπών. Η λειτουργία μιας μονάδας λιθάνθρακα δεν είναι πλέον μια φθηνή λύση. Η εφαρμογή της επόμενης φάσης του συστήματος εμπορίας ρύπων θα προκαλέσει σημαντικότερο κόστος στις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής με λιθάνθρακα. Υπολογίζεται ότι αν το κόστος αγοράς ρύπων ξεπεράσει τα 40 ευρώ ανά τόνο CO₂, τότε οι μονάδες λιθάνθρακα γίνονται πιο ακριβές από αυτές του φυσικού αερίου, κάνοντας απολύτως ελκυστικές τις επενδύσεις σε ΑΠΕ. Σημειωτέον ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά ότι το κόστος αγοράς ρύπων θα ανέλθει τουλάχιστον στα 39 ευρώ ανά τόνο μετά το 2013, ενώ αναλυτές της αγοράς άνθρακα υπολογίζουν ότι το κόστος το 2020 μπορεί να αγγίξει τα 50-70 ευρώ ανά τόνο. Αν σε αυτό προστεθεί το γεγονός ότι η τιμή του λιθάνθρακα αυξάνεται γεωμετρικά με αύξηση σχεδόν 100% σε λιγότερο από ένα χρόνο, τότε οφείλουμε να επανεξετάσουμε με νηφαλιότητα τη σκοπιμότητα εισαγωγής στην Ελλάδα ενός ρυπογόνου και «ακριβού» καυσίμου.

5. Υπάρχουν λύσεις. Η Ελλάδα έχει δεσμευθεί για τη συμμετοχή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) κατά 18% στην τελική κατανάλωση ενέργειας, πράγμα που μεταφράζεται σε συμμετοχή των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή κατά τουλάχιστον 35% έως το 2020. Αν μάλιστα υπάρξουν κατάλληλες εφαρμογές για ανάπτυξη γεωθερμικών μονάδων ηλεκτροπαραγωγής και βελτίωση του υφιστάμενου δικτύου, το ποσοστό συμμετοχής των ΑΠΕ μπορεί να ανέβει και άλλο. Επιπλέον, η χώρα μας έχει ως στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας κατά 20% έως το 2020, πράγμα που δίνει τεράστια περιθώρια παρεμβάσεων στη μείωση της ζήτησης ηλεκτρισμού. Τα παραπάνω, αλλά και η περαιτέρω διεύθυνση του φυσικού αερίου, η βελτίωση ή/και αντικατάσταση των σημερινών πεπαλαιωμένων μονάδων λιγνίτη και η πραγματική εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες της χώρας, χωρίς την είσοδο του λιθάνθρακα.

Ελπίζουμε ότι το σύνολο της ελληνικής πολιτείας ασπάζεται τις απόψεις του γενικού γραμματέα του ΟΟΣΑ, Angel Gurría, που τόνισε ότι «οι λύσεις στις μεγάλες περιβαλλοντικές προκλήσεις είναι διαθέσιμες, επιτεύξιμες και οικονομικά ανεκτές, ειδικά αν συγκριθούν με την αναμενόμενη οικονομική ανάπτυξη και το κόστος και τις επιπτώσεις που θα επιφέρει η αδράνεια». Για το WWF Ελλάς το δίλημμα «ανάπτυξη ή περιβάλλον» έχει απαντηθεί προ πολλού: και ανάπτυξη και περιβάλλον, αρκεί να αποφασίσουμε ότι θέλουμε να καινοτομήσουμε, εγκαταλείποντας «ρυπογόνες» νοοτροπίες του παρελθόντος.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» στις 26-27 Απριλίου 2008, σ. 31.